

Григоренко Андрій,
*Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
аспірант кафедри криміналістики*

СУЧАСНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ НОВАЦІЇ В НАУКОВОМУ ПРАВОВОМУ ПІЗНАННІ

Невід'ємною частиною будь-якої науки є методологія. Саме методологія надає можливість відповідній науці досліджувати свій предмет. Фактично метод, як складова методології, визначає форму і сутність процесу пізнання певного явища або процесу.

Розробка проблем методології та логіки наукового дослідження є актуальною, оскільки в інформаційну епоху наука стала безпосередньою продуктивною силою, а науково-технічна революція набуває неймовірно широкого розмаху. Безперервний і все збільшуваний потік наукових досліджень, помітне зростання кількості людей, які займаються наукою,

— усе це не тільки стимулює загальний інтерес до проблем наукового пізнання, а й вимагає аналізу й розробки методів дослідження, які використовуються в сучасній науці. Прагнення до науково-дослідної діяльності дедалі частіше наштовхується на недостатнє оволодіння дослідниками системою методологічних і методичних знань, що в свою чергу знижує якість здійснення науково-дослідницької діяльності, перешкоджаючи особі, що досліджує, повністю дослідити відповідний об'єкт [1].

Під методом правового дослідження слід розуміти систему розумових і (або) практичних операцій, принципів, прийомів і правил, які націлені на вирішення певних пізнавальних завдань у сфері права з урахуванням певної пізнавальної мети, яка зумовлена духовними і матеріальними потребами суспільства і (або) внутрішніми потребами самої правової науки. Також можна виділити такі ознаки методу правового дослідження як: об'єктивність; зрозумілість та загальнодоступність; детермінованість та відсутність стихійності та свавілля у застосуванні; здатність забезпечувати досягнення мети; надійність (здатність з високим ступенем достовірності забезпечувати бажаний результат); здатність забезпечувати не тільки намічених, але й не менш значущих побічних результатів; економічність (здатність давати результат з найменшими затратами коштів і часу) [2].

Проаналізувавши вищезазначені положення можна дійти висновку, що основним призначенням методу є забезпечення успішного вирішення певних пізнавальних і практичних проблем, приросту знання, оптимального функціонування і розвитку тих чи інших об'єктів на основі відповідних принципів (вимог, приписів та інших). Основною функцією методу є внутрішня організація і регулювання процесу пізнання або практичного перетворення того або іншого об'єкта [3].

Методи пізнання можна розділити на 3 групи: філософські, загальнонаукові та спеціально-юридичні. Філософські методи складають найбільш загальні принципи і методи наукового пізнання, що виконують регулятивну функцію стосовно наукового пізнання. Вони не обмежуються вивченням методів і прийомів наукового пізнання, також досліджуючи підвалини, структуру і властивості наукового знання, його генезис і функціональні закономірності розвитку та трансформації у сфері права [2].

Загальнонаукові методи мають певну структуровану систему, яка включає такі елементи як: емпіричні, загальнологічні та евристичні методи. Емпіричні методи полягають у здійсненні спостереження, вимірювання, моделювання, прогнозування, перевірки прогнозу. Основними формами емпіричного дослідження є спостереження, експеримент і порівняння. Можна виділити такі загальнологічні методи: аналіз, синтез, абстрагування, ідеалізація, узагальнення, індукція, дедукція, моделювання, системний підхід, імовірнісні (статистичні)

методи [3]. До евристичних методів слід віднести: інтуїцію, методи індивідуального самостійного стимулювання розумового процесу, методи колективного стимулювання [2].

Спеціально-юридичні методи відрізняються від філософських і загальнонаукових, оскільки є більш очевидними і мають більш явний характер функціонування. Вони є відносно самостійними, оскільки, незважаючи на те, що виходять із самого конкретно-наукового пізнання, проте опираються також на філософські погляди й уявлення, які панують у рамках тієї або іншої наукової картини світу. Серед спеціально-юридичних можна виділити такі методи: конкретно-соціологічних досліджень, статистично-математичні, соціально-правового експерименту, кібернетичний, порівняльно-правовий, формально-юридичний, логіко-юридичний, метод альтернатив та історико-правовий [2].

Отже, в умовах сучасного суспільства потреба і жага до знань значно збільшилися, як наслідок, виникла необхідність у проведенні великої кількості наукових досліджень. З метою забезпечення найбільш об'єктивного, повного і всебічного дослідження певного об'єкта, є необхідним чітко розуміння сутності методів наукового пізнання, оскільки саме метод, як частина методології і форма вираження певної діяльності, є основою наукового пізнання.

Література:

1. Данильян О. Г. Методологія наукових досліджень : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. Харків : Право, 2019. 368 с.

2. Данильян О. Г. Методи правового дослідження / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань // Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Харків: Право, 2017. Т. 2: Філософія права / Редкол.: С. І. Максимов (голова) та ін. С. 456–459.

3. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень. [текст] : навч. посіб. / Г. О. Бірта, Ю.Г. Бургу К.: «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

Кафедра філософії

ФІЛОСОФІЯ І ПРАВО

Тези доповідей
XVI Міжнародної наукової конференції
аспірантів та студентів
(22 травня 2020 року)

Харків
«Право»
2020

УДК 340.12

Ф56

Організаційний комітет:

Голова – А. П. Гетьман, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Члени: О. Г. Данильян, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії; С. Б. Жданенко, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії; І. І. Коваленко, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії; Г. В. Коваленко, кандидат юридичних наук, асистент кафедри філософії

Тези друкуються мовою авторів у авторській редакції

Філософія і право : тези доп. XVI Міжнар. наук. конф. аспірантів та студентів (22 трав. 2020 р.). – Харків : Право, 2020. – 474 с.

ISBN 978-966-998-003-8

У пропонованій до уваги читачів збірці тез і повідомлень XVI Міжнародної наукової конференції аспірантів та студентів «Філософія і право» висвітлюється широке коло як загальнофілософських проблем, так і різноманітних аспектів філософії права. Певна частина матеріалів конференції розвиває і поглиблює філософські уявлення у царині правової онтології, правової антропології, теорії правових цінностей, теорії пізнання права та інституційного виміру права. Деякі напрацювання містять спроби не тільки по-новому підійти до осмислення вже достатньо розробленої проблематики, а й виявляються кроком на шляху пізнання раніше не відрефлектованого шару правової реальності. У цьому сенсі зміст нижченаведених тез засвідчує зацікавленість майбутніх фахівців права у більш глибокому теоретичному освоєнні тих феноменів правової реальності, пізнання яких є умовою розв'язання нагальних практичних завдань правотворчого й правозастосовного характеру в контексті гідного виконання професійної місії у розбудові правової державності в Україні.

УДК 340.12

Адреса редакційної колегії:

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
вул. Пушкінська, 77, Харків, 61024, Україна

© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2020
© Оформлення. Видавництво «Право», 2020

ISBN 978-966-998-003-8